

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC** vzw, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** vzw – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 8

Nummer: 24, april 2009.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de volgende, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(...met een iets gewijzigd maar trouw team...)

Kijken in de School

“Instituut van Gent ging kijken bij Eureka Onderwijs.”

door Ilse Martens (p.3)

(Bij elkaar op de koffie levert interessante inzichten op.)

April thema

“Stimulering van bewegen van kleuters vanuit het thuismilieu.”

door Christiane Samaey (p.7)

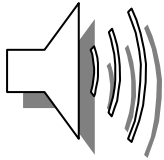
(Christiane legt er het onderzoek en de onderzoeksresultaten naast.)

Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.10)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.15)

Wegwijs

Voorwoord:

In de vorige nieuwsbrief kondigde ik het vertrek van onze penningmeester aan; in deze nieuwsbrief doe ik het opnieuw! Dit maal nemen we afscheid van Mike Vrijsen als pedagogisch adviseur voor de Buso-scholen. Mikes werk zal verdergezet worden door Johan en Christiane. Zij zullen beide de noden van de drie Busoscholen en de twee andere secundaire scholen opvangen.

Het lijkt wel of er aan afscheid nemen geen einde komt, want vanaf volgend schooljaar vaart de Buso-school Remi Quadens haar eigen koers. Het schip zet haar tocht verder onder een andere koepelvlag.

En omdat we nu toch in de afscheidssfeer zitten, kondig ik graag en waarschijnlijk als eerste het afscheid van dit schooljaar 2008-2009 aan. De laatste loodjes, zoals elk jaar, wegen weer zwaar, doch van opgeven is ook nu weer geen sprake!

Katty Elias

Veel leesplezier!

Wat is jouw mening omtrent deze publicaties?
Laat het ons weten en mail naar onze eindredactie:
keliass@vub.ac.be

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Katty Elias, Van Lerijslaan 162 te 2850 Boom.

📄 Eindredactie: Katty Elias – keliass@vub.ac.be of telefoonnummer 02/629 21 51.

👉 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 95 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Katty Elias* (k Elias@vub.ac.be), tel: 02/629 21 51 - voorzitter, coördinator en eindredacteur
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be), tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Isabelle Janssens* (Isabelle.janssens@vub.ac.be) - penningmeester
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be), tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter-, lager en secundair onderwijs
- ☑ *Johan Royeaerd* (johan.royeaerd@fulladsl.be), tel: 0486/031 131 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC vzw

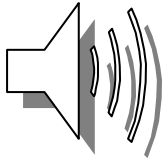
p/a VUB-IDLO - lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

📄 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

Kijken in de School

Het Instituut van Gent bracht een bezoek aan Eureka Onderwijs.

Ilse Martens
Instituut van Gent

“Eureka! Ik kan het!”

Het basisprincipe dat elke leerling dagelijks succes moet ervaren om te kunnen uitgroeien tot een persoon met zelfvertrouwen, is universeel geldig. Eureka onderwijs stelt zichzelf deze uitdaging. De nieuwsgierigheid was dan ook groot en de verwachtingen waren hoog gespannen toen we met een handjevol collega's een lesdag mochten bijwonen.

Doel en methode

Het doelpubliek van Eureka onderwijs zijn normaal tot hoogbegaafde kinderen met leerstoornissen en structuurproblemen. Anny Cooreman en haar team vertrekken van de idee dat iedere leerling later moet kunnen functioneren. Zelfredzaamheid is hierbij essentieel. Het Eureka-team leert zijn leerlingen dan ook zelfstandig hulpmiddelen te gebruiken, op een goede manier hulp te vragen en hun eigen leerproces zoveel mogelijk in eigen handen te nemen. Leerlingen leren hun probleem beter kennen en leren zelf het nodige te doen om er nu en in de toekomst vol zelfvertrouwen mee om te gaan. Om deze doelstellingen te bereiken heeft Anny Cooreman een eigen aanpak en aparte 'school'-structuur ontwikkeld.

Als observator in de klas...

De klasgroepen zijn klein (ca. 15 leerlingen) en de leerlingen krijgen de vrijheid en verantwoordelijkheid om duidelijk geïnstrueerde opdrachten uit te voeren. Leerlingen leren actief een tekst of de stappen van een bewijs in driehoeksmmeetkunde memoriseren. Direct na het leerproces komt een moment van zelfevaluatie. Leerlingen leren hier daadwerkelijk uit hun 'fouten' en sturen zich met behulp van de leerkracht bij. De leerkracht is hier meer een coach dan een lesgever.

Als observator mochten we deel uitmaken van een wonderlijk rustig verlopende chaos. De leerlingen weten wat van hen verwacht wordt, ze zijn gemotiveerd en nemen daadwerkelijk hun verantwoordelijkheid. Bovendien stralen ze allemaal een welbevinden uit, waar wij als leerkracht alleen maar kunnen van dromen om dit te zien bij al onze leerlingen.

Wat kunnen wij overnemen?

Ook al hebben wij op onze school een heterogeen publiek, waarin meer en meer leerlingen met leerstoornissen opduiken, en heerst er bij ons de klassieke 'reguliere' schoolstructuur, toch zijn er behoorlijk wat maatregelen van het Eureka onderwijs die kunnen geïntegreerd worden in onze manier van lesgeven. Uitgaande van de idee dat wat goed is voor begaafde leerlingen *met* leerstoornissen ook goed kan zijn voor begaafde leerlingen *zonder* leer-

stoornissen, was ons bezoek sterk gericht op het zoeken naar overdraagbare vormen van aanpak, fundamentele principes en benaderingswijzen die ons kunnen helpen het leerrendement, de interne motivatie en de zelfredzaamheid van onze leerlingen te verbeteren en te optimaliseren.

Wat volgt, is een bloemlezing van maatregelen die wij in onze school wensen toe te passen. Bepaalde zijn reeds in een experimentele fase, andere dienen nog structureel ingepast te worden en zullen pas volgend schooljaar het stadium van de praktijk bereiken.

Van les geven naar actief leren

Leerkrachten zijn niet meer enkel verantwoordelijk voor het doelgericht overbrengen van lesinhouden, maar worden meer en meer verondersteld mede verantwoordelijk te zijn voor het leerproces van hun leerlingen. In plaats van de leerlingen de leerstof thuis te laten instuderen, leren de leerlingen (leren) tijdens de les. De leerkracht brengt een afgebakende hoeveelheid leerstof aan, geeft de leerlingen voldoende tijd om ze in te studeren en de mogelijkheid om direct na het instuderen te evalueren met behulp van een kladtoets. Wat fout is of nog onvoldoende gekend, wordt opnieuw ingestudeerd en geëvalueerd.

Het is een eenvoudig principe dat een van ons meteen heeft uitgeprobeerd bij het instuderen van de geologische tijdschaal. De leerlingen waren aanvankelijk wat verbaasd, maar vonden het al gauw een leuke uitdaging om tijdens de les die moeilijke termen te leren en nadien te reproduceren op een blanco kladtoets. De directe feedback – de kladtoetsen werden onmiddellijk verbeterd – stimuleerde het leerproces bij de leerlingen en studeerproblemen werden opgespoord en onmiddellijk bijgestuurd.

Studeren in de klas is zeker een haalbare kaart. De lesinhoud wordt het middel om belangrijke vaardigheden aan te leren en te optimaliseren. Dit impliceert echter dat de leerstof consequent op een zeer gestructureerde en wel doordachte manier dient te worden aangebracht en dat de beschikbare tijd efficiënt moet kunnen benut worden. Om tijd te sparen en vrij te maken voor het aanleren van leertechnieken, is het belangrijk de verwezenlijking van de verschillende leerplannen inhoudelijk zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en te bundelen in de tijd. Zo kunnen leerkrachten afspraken maken rond de wijze en het tijdstip van aanbrengen van overlappende lesinhouden. Op die manier kan tijd vrijgemaakt worden om meer te werken op vaardigheden.

Een bijkomende maatregel om tijd te winnen, is het werken in lesblokken. Twee aaneensluitende lessen bieden meer mogelijkheden om vaardigheidsoefeningen te laten uitvoeren dan verspreid liggende lessen.

Efficiënt overbrengen van lesinhouden met oog voor samenhang, context en moeilijkheidsgraad

Een nieuw lesonderwerp wordt vanuit het geheel naar de details aangebracht. Zo start het Eureka team met een syntheseles waarin aandacht gaat naar het hanteren en oefenen van de nieuwe begrippen. Leerlingen slagen er beter in om de latere details van een lesinhoud te onthouden, omdat ze die direct kunnen kaderen in het grotere geheel.

Moeilijke leerstof, opbouwleerstof en vaardigheidsoefeningen worden aan het begin van het schooljaar gegeven, zodat ze gedurende de rest van het jaar kunnen geoefend worden.

Sterk doorgedreven differentiatie

Een van de sterke punten in de aanpak van het Eureka onderwijs is de sterk doorgedreven differentiatie. Per klas werkt men met drie niveaus: basis, extra en remediëring. Een nieuwe les wordt eerst vrij snel gegeven, zodat leerlingen die de basis snel beet hebben, aan de

extra opdrachten verder kunnen werken. Tijdens deze snelle les kunnen de 'remediërings'-leerlingen eventueel apart werken aan remediëringsopdrachten. Eens de 'extra' leerlingen aan het werk, wordt de inleidende les hernomen voor de 'basis' leerlingen en 'remediërings'-leerlingen.

Dit principe van binnenklasdifferentiatie naar leertempo en leervermogen wordt bij ons reeds door enkele collega's met behulp van zelfstudiepakketten volgens het BHV¹-model uitgewerkt. De eerste ervaringen zijn positief.

Huistaken herbekeken

Leerlingen van de Eureka school werken met een vast werksysteem. Zoals eerder besproken, wordt alle nieuwe leerstof voor de eerste keer in de klas geleerd. 's Avonds dienen de leerlingen alle geziene leerstof van die dag opnieuw te leren en te kennen tegen de volgende dag. Bijkomend huiswerk sluit volledig aan op wat die dag in de klas is gezien. Naast dit alles hebben de leerlingen ook DATA of dagelijkse taken. Dit zijn onderhoudstaken die naast het gewone huiswerk meegegeven worden en die vaak afgestemd zijn op individuele noden. De DATA worden per trimester opgesteld, zodat de leerlingen kunnen leren plannen. Voorbeelden van DATA zijn: elke dag 5 à 10 nieuwe Franse of Engelse woorden schrijven en op het einde van de week dienen alle woorden gekend te zijn; elke dag wiskunde oefeningen maken van reeds geziene leerstof; leestaken voor zwakke of slechte lezers, enz.

Groot voordeel van dergelijk vast werksysteem, is dat leerlingen leren iedere dag te werken, leren leerstof regelmatig te herhalen en leren hun werk te plannen.

Het principe van de DATA zal bij ons vanaf volgend schooljaar door de leerkracht Frans uitgetoetst worden.

Evaluatie optimaliseren

Voortbouwend op het vaste werksysteem, wordt in de Eureka school iedere lesweek begonnen met een uur lang priктоetsen van alle vakken. Deze wekelijkse toetsen dienen om het leerproces te bekijken en tellen nauwelijks mee in de eindbeoordeling. Controletoetsen worden na afronding van een groter leerstofpakket gegeven. De leerlingen van de Eureka school beschouwen deze prik- en controletoetsen als evaluatiemomenten in hun leerproces en niet als het verzamelen van punten, wat maar al te vaak het geval is in het reguliere onderwijs. Om bij onze leerlingen een dergelijke mentaliteitswijziging door te voeren, dienen wij zelf als leerkracht het voorbeeld te geven. Hoe vaak worden toetsen niet gepland in het kader van de puntenverzameling voor een rapport? Vaker aangekondigde priктоetsen geven die niet meetellen en kladoetsen laten maken tijdens de les, zou onze leerlingen de noodzakelijke ervaring kunnen geven dat 'toetsen' eigenlijk dienen om na te gaan hoe ver zij in hun leerproces gevorderd zijn. Punten worden dan bijkomstig, zeker voor leerlingen die vol zelfvertrouwen hun eigen leerproces in handen nemen.

Eureka Onderwijs, onderwijs op maat voor begaafde leerlingen met ernstige dyslexie, dyscalculie, dyspraxie, dysfasie, ADD.

Jaarlijks schrijft het Eureka Onderwijs 70 leerlingen in voor een intensief schoolprogramma. De leerlingen zijn tussen 7 en 14 jaar en volgen het basisonderwijs of eerste graad secundair onderwijs Moderne Wetenschappen. Meestal volgen de leerlingen een tweejarig programma. De leerlingen reizen dagelijks op en af vanuit heel Vlaanderen. Omwille van de kleinschaligheid is de school wel erkend maar niet gesubsidieerd. Ouders en sponsors

¹ BHV staat voor Basisleerstof, Herhalingsleerstof en Verrijksleerstof.

ondersteunen de school financieel. Ondertussen bestaan we bijna 20 jaar en hebben meer dan 500 leerlingen hun reïntegratie in het gewone onderwijs positief beleefd.

Naast het gewone curriculum krijgen de leerlingen een extra aanbod in de zaken waarin ze extra ondersteuning nodig hebben. Het accent ligt op 3 pijlers: persoonlijkheid – leren leren – remediëren en compenseren. Alle leerlingen leren om ‘hun plan te trekken later in de gewone school’. Dat is de boodschap die ze talrijke keren horen en ervaren. Gemeenschappelijk is hun leerstoornis. Hiermee op een constructieve manier leren omgaan biedt ruimte om in het latere leven en leren adequaat hulp in te roepen, maar ook een positief en correct zelfbeeld op te bouwen. Ouders vinden het altijd merkwaardig en ontroerend hoeveel zelfvertrouwen de kinderen opdoen en dit ondanks het zware schoolprogramma. De film ‘Ik heet niet dom’, in alle scholen verspreid in de blauwe zorgmap Leren en leven met leerstoornissen laat je toe je in te leven in het dagelijks leven van kinderen en volwassenen met leerstoornissen. Het zijn leerlingen en ouders van Eureka die in de film vertellen over hun ervaringen, www.letop.be.

In het compenseren en remediëren staan schema’s, regels en algoritmen, studiemethodieken en de computer centraal. Alle leerlingen hebben gemiddeld 3 uur per week geïntegreerde computerlessen (rekenen, taal, vreemde talen, geschiedenis, bio, aardrijkskunde, ...). Ongeveer 25 leerlingen werken steeds op laptop in de klas. Zij zullen naar hun nieuwe school vertrekken met een laptop en voorleessoftware (Sprint, Kurzweil) in hun rugzak. Eureka Onderwijs werkte mee aan de uitwerking van de groene zorgmap ‘De computer, Mijn surfplank in het onderwijs’ www.letop.be/ projecten. Daarin staan heel wat concreet uitgewerkte lessen over het geïntegreerd gebruik van de computer in de klas.

De leerlingen volgen les in leeftijdgroepen en krijgen de gewone leerstof intensiever aangeboden. Het zelfstandig leren studeren en verwerken staat centraal. Voor de meeste vakken beschikken de leerlingen over controle- en oplossingenboekjes. Ook het coachen van medeleerlingen wordt sterk gestimuleerd. Er is een sterk uitgebouwde binnenklasdifferentiatie. Over de concrete aanpak van deze differentiatie vind je uitgewerkt voorbeelden in de rode zorgmap aanpakken, kan je terugvinden in de orde zorgmap ‘Leerzorg’ www.letop.be/ projecten.

April thema

Stimulering van bewegen bij kleuters vanuit het thuismilieu.

C. Samaey
Pedagogisch adviseur

De omstandigheden waarin de eerste levensjaren van het kind zich voordoen zijn zeer belangrijk voor zijn fysieke, mentale, emotionele en sociale ontwikkeling.

Wie de gezonde kleuter observeert, ziet zijn natuurlijke bewegingsdrang en moet wel vaststellen dat het bewegingsspel zijn hoofdbezigheid is. De kleuter speelt op een natuurlijke wijze in op eigen ontwikkelingsbehoeften. In de ontwikkelingspsychologie worden de motorische exploratie en het bewegingsspel van de kleuter als essentieel voor zijn verdere ontwikkeling gezien. Aandacht van de omgeving voor spel en psychomotorische stimulatie is hierbij primordiaal. De basis van interesse bij kinderen in bewegen, hun basisvaardigheden en vertrouwen in fysieke activiteit (FA) wordt gelegd in familie- en schoolcontext.

Onze actuele maatschappij wordt gekenmerkt door een sterke afname van de lichaamsbeweging in het dagelijks leven. Er gaat vaak overwegend aandacht naar intellectuele prestaties. Anderzijds zorgen de toenemende vrijetijdsethos, de herontdekking van het lichaam en van de natuur voor een grotere belangstelling voor sportbeoefening. Ook kleuters groeien op in deze maatschappij waar beweging al dan niet wordt verwaarloosd. Het al dan niet fysiek actieve gedrag van de ouders zal een mogelijke invloed hebben op de verdere ontwikkeling van de kleuter en hun latere houding naar FA. toe.

Vooraf bij jonge kinderen hebben ouders een cruciale invloed en bij twee tot vijfjarigen zijn ouders vooral een belangrijke partner in het spel.

Aan de Vrije Universiteit Brussel, faculteit LK werd een studie gedaan over de mate van stimuleren van beweging bij kleuters tussen 4 en 6 jaar oud vanuit het thuismilieu. Het doel van deze studie is nagaan hoe ouders bewegen met en denken over FA voor hun kleuter en welk gedrag hen typeert in functie van hun rollenmodel. In de literatuur worden namelijk een aantal verschillen in het spelgedrag van de ouders met hun kleuter vastgesteld:

- moeders spelen verhoudingsgewijs meer met hun dochters;
- de betrokkenheid van vaders in FA stijgt met de toenemende leeftijd van hun kind en blijft in de kleuterfase nog vrij beperkt;
- door een toename van uit huis werkende vrouwen, engageren vaders zich vooral in de weekends actiever in de opvoeding, in spelen met de kinderen;

- vaders stoeien (zoals in de lucht heffen, ravotten ...) meer dan moeders, terwijl moeders eerder geneigd zijn om te communiceren met hun kind en speelgoed te voorzien.

Ook het transport van en naar school werd in de studie omvat. Stappen naar en van school, fietsen maken deel uit van de dagelijkse FA.

Het onderzoek levert wat verrassende resultaten wat betreft het investeren van tijd in samenspel met de kleuter alsook het overdragen van een actieve levensstijl.

De meerderheid van de jonge kinderen wordt per auto naar school gebracht, zelfs indien de school op minder dan 1km verwijderd is. Meer dan de helft van de families gebruikt nooit een actieve manier van schooltransport. Slechts één vijfde van de ouders brengt de kinderen wel regelmatig actief naar school. Het is vooral de sociale middenklasse die actief transport gebruikt om hun kind van en naar school te voeren. Het openbaar vervoer of de schoolbus wordt zelden gebruikt bij het transport van kleuters. Het gebruik van privévervoer of openbaar vervoer is sterk afhankelijk van de sociale klasse. De middenklasse brengt hun kinderen meer met de auto, terwijl de lagere sociale klasse meer gebruik maakt van schoolbus of openbaar vervoer. Te voet van en naar de school gaan, hangt eveneens nauw samen met de sociale klasse. Kinderen uit de middenklasse gaan vaker te voet dan kinderen van een lage(re) sociale klasse.

Ouders spelen samen met hun kleuters met duidelijke verschillen naar gelang het geslacht van de ouder. Vaders spenderen meer tijd aan tv-kijken en 'wilde' spelletjes. Zij spenderen minder dan vijf uur per week aan spelactiviteiten met hun kinderen, behalve wat betreft boeken (voor)lezen. Ongeveer 30% onder hen speelt minimum één uur per week computerspelletjes met hun kind. Wanneer we de activiteiten afzonderlijk beschouwen, merken we dat meer dan de helft van de vaders ten hoogste één uur per week aan iedere soort activiteit spendeert. Moeders voelen zich meer op alle vlakken aangesproken om te spelen met hun kind, met voorkeur voor kalme spelletjes en boeken (voor)lezen. 28% van de moeders kijkt minder dan één uur per week naar tv met hun kind en iets meer dan een vierde van de moeders speelt ten minste één uur per week computerspelletjes met haar kind. Ongeveer 65% van de moeders nemen amper één uur per week deel aan fysieke activiteiten samen met hun kind.

Er bestaat een groot verschil tussen de frequentie waarmee vaders en moeders deelnemen aan spelgebonden activiteiten. Vaders scoren overal lager dan moeders, behalve wat betreft stoeispelen en computerspelletjes .

Uit het bovenstaande blijkt dat het klassieke rollenpatroon nog steeds aanwezig is

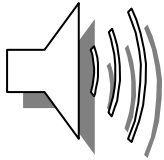
Ouders zijn zich wel bewust van het belang van FA en motorische ontwikkeling bij kinderen, maar communiceren hierover op school weinig. Ook hier is het de moeder die zich informeer bij de kleuterleid(st)er.

Aan de ouders werd eveneens gevraagd verschillende kenmerken gekoppeld aan fysieke activiteiten, te rangschikken naar belangrijkheid. Plezier beleven en socialiseren worden het hoogst aangeschreven. Ouders onderlijnen het belang van verscheidenheid in fysieke activiteiten, het aanleren van regels en het ondersteunen van fysieke ontwikkeling. Sport-specifieke activiteiten en succesbeleving worden door ouders van kleuters (nog) niet be-

langrijk gevonden. Hoog scoren en winnen schijnen de ouders niet te beïnvloeden voor het deelnemen van kleuters aan fysieke activiteiten.

Actief gedrag vanwege de ouders om een fysiek actieve levensstijl te onderlijnen is nauwelijks aanwezig. Algemeen hechten ouders wel veel belang aan de algemene ontwikkeling van hun kind, met name de cognitieve, sociale en motorische ontwikkeling. Ook een evenwichtige voeding en voldoende nachtrust vinden ze belangrijk.

Tot slot kan men zeggen dat FA uitgaande van de ouders zeker moet gestimuleerd worden. Stoeien, creatieve spelvormen, dansen ea zijn belangrijk voor de totaal ontwikkeling van de kleuter. Samen niet-fysiek actieve vrije tijd doorbrengen zoals boeken (voor)lezen, tv-kijken, computerspelletjes spelen, gebeurt volgens deze studie verhoudingsgewijs veel meer dan FA. Een inactieve levensstijl gekoppeld aan passief transport verleent geen voorbeeldfunctie voor de jonge generatie.

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Talen op een kier

Talen op een kier, talensensibilisering voor het basisonderwijs laat kinderen van 5 tot 12 jaar op een leuke manier kennismaken met verschillende talen en culturen. De bundel sluit aan bij de officiële ontwikkelingsdoelen en eindtermen. Het is een andere manier om te werken aan de doelstellingen die sowieso nagestreefd moeten worden.

De Bundel:

Talen op een kier bevat maar liefst 40 volledig uitgewerkte lessen, bronbladen, werkbladen, infobladen én een audio-cd met luisterfragmenten voor in de les. Kleurdocumenten kunt u gratis downloaden. Kortom, u krijgt 40 volledige lesvoorbereidingen op een presenteerblaadje aangeboden!

Talensensibilisering :

Bij talensensibilisering gaat het niet om het leren van een taal, maar om het leren over talen en culturen. De doelstellingen hierbij zijn:

- Openheid en interesse creëren voor talen en culturen
- Kennis verwerven over talen en culturen
- Werken aan interculturele communicatie en taalvaardigheden

Oorsprong :

De Cel Onderwijs & Meertaligheid van Foyer vzw (Brussel) heeft een jarenlange expertise opgebouwd, ook op Europees niveau, in het ontwikkelen van materialen die leerkrachten handvatten bieden om op een positieve, gestructureerde en vooral leuke manier om te gaan met taaldiversiteit in de klas.

Sinds 2005 geeft de Cel Onderwijs & Meertaligheid vormingen over talensensibilisering aan leerkrachten. De interesse in deze thematiek is doorheen de jaren enorm gegroeid.

🔗 Meer informatie vind je op www.foyer.be of bij Sofie Jonckheere, medewerkster Onderwijs en Meertaligheid, Integratiecentrum Foyer, Werkhuizenstraat 25 te 1080 Brussel; tel: +32 2 609 55 63 of e-mail: sofie.jonckheere@foyer.be

Atelier Trashbeatz Recycling is the future!!

Verslag door Isabelle Janssens

Met dit hands-on atelier wil Trashbeatz de kracht onderlijnen van afval en afvalverwerking in al zijn facetten en meerbepaald binnen deze workshop op een muzisch-creatieve manier. Voorkennis is niet vereist. Aan de hand van doe-activiteiten, beweging, fotomateriaal, stellingenspel, interactieve spelen ontdekken de leerlingen spelenderwijs het onuitputtelijke duospel tussen milieu en muziek.

U vraagt, Trashbeatz draait. Milieu, afvalproblematiek, muziek, hoe afval voorkomen,... zijn de centrale thema's binnen dit atelier. Interactieve quizen, fototentoonstelling bespreken, stellingenspel of lege stoel-discussie voeren... Geen werkvorm wordt onbenut gelaten door de begeleiders om de leerlingen aan te spreken en actief te betrekken binnen dit eerste luik. Het didactisch materiaal van dit eerder theoretische luik is voorhanden voor de leerlingen en wordt nadien ter beschikking gesteld van de leraar.

Na een zoektocht naar geschikte materialen om een eigen instrument samen te stellen, gaan de leerlingen binnen een tweede luik aan de slag.

Dit deel van de workshop geeft een aanzet om de leerlingen te sensibiliseren tot meer kritische en bewuste luisteraars bij het hanteren van een instrument. Allereerst krijgen leerlingen de tijd om een eigen drum samen te stellen. Met 2 drumstokken, lepels, potten, pannen, blikjes, ketels... in de hand werken de begeleiders rond ritme en dynamiek. Eens dat goed zit gaat de groep over tot samenspel en boksen de deelnemers een nummertje in elkaar waarvan een geluidsopname

gemaakt wordt.

Afsluitend kan een toonmoment plaatsvinden. Een leuk idee om een opendeurdag of een projectweek mee af te sluiten bijvoorbeeld. Ook als teambuilding-activiteit kan dit aardig tellen, denk ik bij mezelf.

Een klein maar niet onbelangrijk onderdeel van dit project bestaat uit het gebruik van een aantal nieuwe media. De deelnemers leren werken met geluidsapparatuur en nieuwe technieken: gebruik van microfoon, geluidsopname en geluidsbewerking met de computer, mp3, beamer. Het resultaat wordt nadien op Youtube geplaatst of in overleg met de ICT-coördinator op de website gezet van de school. De begeleiders voorzien ten slotte een evaluatiemoment.

Komen de voeten ook uw oren uit? Opvoeden tot burgerzin, sociale vaardigheden, leren leren, milieueducatie, muzisch creatieve vorming... Dan bieden deze jongens u een aantrekkelijk alternatief: creatief omgaan met afval.

Indien scholen wensen kunnen ze gebruik maken van de trajectbegeleiding die voorzien wordt door Kleur Bekennen. Tot ½ van de werkmiddelen wordt - na goedkeuring van een dossier - terugbetaald.

Het project wordt omkaderd door een educatieve begeleider, mogelijks 2 afhankelijk van de grootte van de groep.

Er wordt gebruik gemaakt van afval, computer, opnamemateriaal, software, microfoon en mogelijks internet.

U hoeft zelf niet voor afval te zorgen, maar het is uiteraard altijd tof als de deelnemers worden aangespoord om bruikbaar afval te verzamelen.

🔔 Prijs: afhankelijk van het aantal deelnemers en de tijdsduur van de workshop. Reken zonder verplaatsingskosten op 360 euro (/2 mits goedkeuring traject via Kleur Bekennen).

🔔 Van 7 tot 777 jaar - Alle onderwijsvormen - Eerste graad, tweede graad, derde graad - Gemiddeld 3 tot 4 uur - Geen muzikale voorkennis vereist - Min 10, max 40 deelnemers per groep.

🔔 www.trashbeatz.be , info@trashbeatz.be of +32 485/35 85 63

Op kunstkamp met de klas?

Tijdens de Muzische Klassen krijgen leerlingen van tweede en derde graad lager onderwijs de kans om in het Provinciaal Vormingscentrum Malle een week lang met kunstenaars en docenten aan hun kunstzinnige ontplooiing te werken. Het aanbod bestaat uit muzische workshops drama, dans, muziek en beeld. De bosrijke locatie in Malle spreekt tot de verbeelding. De creatieve mogelijkheden worden tijdens de sessies intens aangeboord.

Kunst in Zicht biedt in het schooljaar 2009-10 drie weken aan: 15-19 maart, 26-30 april en 3-7 mei 2010, telkens in internaatsverband van maandag tot vrijdag.

🔔 Alle inlichtingen over de Muzische Klassen in Malle 2010 zijn te verkrijgen op 014/ 47. 23.35 of op www.kunstinzicht.be .

Volwassenenonderwijs op de werkplek

Op 10 februari 2009 formuleerde de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op eigen initiatief een advies aan de minister over werkplekieren in het volwassenenonderwijs. De Raad wil het specifieke profiel van de volwassen cursisten verbinden aan de opportuniteiten die het werkplekieren biedt.

In een toekomstgerichte visie is er een permanente wisselwerking tussen leren en werken. Wat een volwassene tijdens zijn beroepsloopbaan op de werkplek leert, is waardevol en kan een alternatieve weg zijn naar een hogere kwalificatie. Waar dat kan, moet de werkplekervaring een plaats krijgen in het leerproces.

Werkplekieren kan op verschillende manieren vorm krijgen in de curricula van het volwassenenonderwijs. Zo kan het opleidingsprofiel een of meer afzonderlijke modules werkplekieren omvatten. Ook daarbuiten kan het centrum zijn cursisten de kans geven om de competenties van bepaalde modules in de vorm van werkplekieren te verwerven.

Werkplekieren mag niet drempelverhogend zijn. Daarom moet het profiel van de cursist altijd het uitgangspunt zijn bij de beslissing om al dan niet voor werkplekieren te kiezen. Of een cursist zijn opleiding (of een module) via de methodiek van werkplekieren zal kunnen invullen, hangt uiteindelijk af van de werkgever.

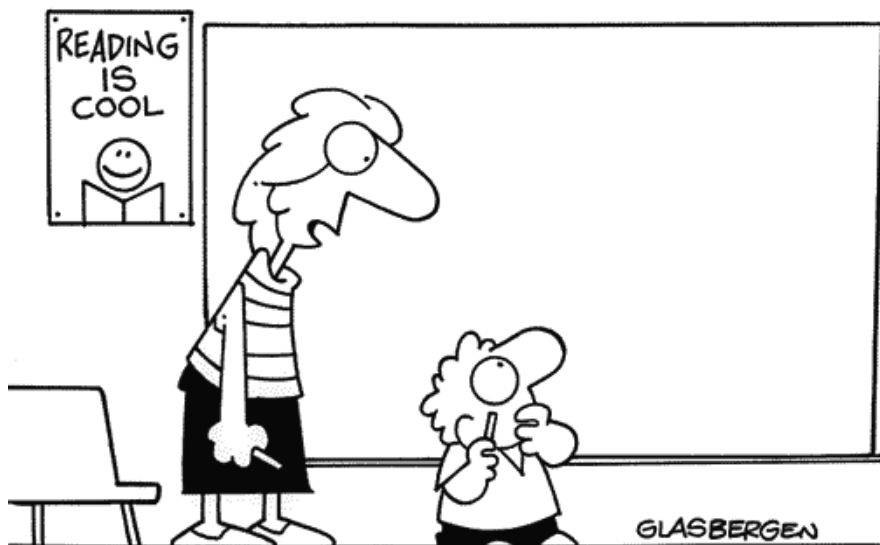
De raad pleit ervoor dat de Centra voor Volwassenenonderwijs het begrip werkplekieren zo ruim mogelijk zouden kunnen invullen, inclusief afgeleide vormen zoals simulaties in het centrum zelf, gastdocenten, bedrijfsbezoeken, enz.

Bron: nieuwsbrief van de Vlaamse Onderwijsraad, jrg.18, nr.1.

 Meer informatie vind je op www.vlor.be of op het secretariaat bij mevrouw Mireille Pauwels, mireille.pauwels@vlor.be.

Humor en onderwijs

Copyright © Randy Glasbergen. www.glasbergen.com

“There aren’t any icons to click. It’s a chalk board.”

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty: tel: 02/629 21 51

fax: 02/629 36 36

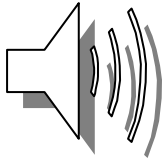
E-mail: keliass@vub.ac.be

Adres : **VONAC vzw**

P/a VUB/IDLO, lokaal 3B204

Pleinlaan 2

1050 Brussel

Agenda²

Hervorming van het S. O.: een mijlpaal in de democratisering?

SCHOOL+ *Platform voor een school zonder uitsluiting* is een gemeenschappelijk initiatief van Cera, de Nationale Loterij, Porticus, de Stichting Koningin Paola en het Hoger Instituut voor de Arbeid, in samenwerking met nog een hele reeks andere partners aan beide zijden van de taalgrens.

Op **donderdag 14 mei 2009** wijdt SCHOOL+ een studienamiddag aan de Blauwdruk voor de hervorming van het secundair onderwijs, opgesteld onder leiding van Dhr. Georges Monard in opdracht van Minister Vandenbroucke. Een centraal element in deze blauwdruk is de comprehensivering van de eerste graad, en de koppeling ervan met de derde graad lager onderwijs. Het idee komt overeen met één van de centrale thema's in het boek 'Gelijke kansen op school: het kan!' (Nicaise & Desmedt, red. 2008). De studiedag biedt een kruising van perspectieven aan tussen beleid, onderzoek en praktijk.

Programma:

13u30 ontvangst

13u45 verwelcoming (dr. Loes Vandenbroucke, HIVA – SCHOOL+)

14u00 toelichting bij de Blauwdruk (Dhr. Georges Monard)

14u30 comprehensief onderwijs en gelijke kansen (prof. Ides Nicaise)

15u00 panel met praktijkervaringen – o.a.:

Authentieke Middenscholen (Dhr. Walter Van Dam en Dhr. Ludo Decaluwé)

Het Brussels Curriculum (Mw. Chris Rossenbacker, K.A. Emmanuel Hiel)

16u15 glaasje

🔔 De studienamiddag gaat door in College De Valk, auditorium Zeger Van Hee, Tien-
sestraat 41 te 3000 Leuven.

🔔 Inschrijvingsmogelijkheid en meer informatie vind je bij mevrouw Sonja Wuyts:

Sonja.wuyts@hiva.leuven.be

² In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

Schoolse NME, mag het iets meer zijn?

Vorming voor leerkrachten SO: Schoolse NME, mag het iets meer zijn? **Woensdag 13 mei 2009: 14u tot 16u30.**

Weinig tijd, verplichte leerstof en soms wat minder enthousiaste jongeren. Zeker in het secundair onderwijs moet beleven vaak wijken voor leren. Terecht? Of is er een combinatie haalbaar en zelfs erg wenselijk? We nemen 2 klassieke, schoolse NME-activiteiten onder de loep: wateronderzoek en een landschapsexkursie. Vervolgens geven we ze een levende make-over.

🔔 De vorming is gratis en gaat door in het natuureducatiecentrum 'De Vroente'; inschrijven is verplicht en dit vóór 6 mei 2009. Geef duidelijk aan voor welke graad je de vorming wil volgen: devroente@lne.vlaanderen.be of 03/620.18.30.

🔔 Meer en andere informatie kan je bekomen bij Sofie Regniers, Natuureducatiecentrum 'De Vroente' Putsesteenweg 129, 2920 Kalmthout, tel. +32-(03)-6201834, fax +32-(03)-620.18.35 of sofie.regniers@lne.vlaanderen.be - <http://www.devroente.be>.

Tentoonstelling 'Talen, mijn gedacht!'

Deze interactieve tentoonstelling staat stil bij de emoties die talen te weeg brengen. 'Talen, mijn gedacht!' laat kinderen tussen 9 en 12 nadenken over hoe ze zich voelen bij de verschillende talen die ze spreken en horen en ze geeft volwassenen de kans om zich in te leven in de meertalige leefwereld van de kinderen. Via een uitgebreide handleiding reikt deze activiteit trouwens heel wat verder dan een eenmalig bezoek en kan het thema in de klas worden uitgediept.

De tentoonstelling ontving het Europees Label voor Innovatief Talenonderwijs 2008.

🔔 De hele maand mei is ze te bezoeken in het Kaaitheater, Sainctelettesquare 20, 1000 Brussel.

🔔 Reservaties gebeuren bij [Integratiecentrum Foyer](mailto:info.wgi@foyer): info.wgi@foyer of 02 609 55 63.

“Schooltje gezond” De school als gezonde leefregel.

Het Interdisciplinair Departement LerarenOpleiding (IDLO) van de Vrije Universiteit Brussel organiseert op **vrijdag 8 mei 2009** opnieuw haar jaarlijkse studiedag.

De inzet van velen voor een gezonde school is, vooral in het GO!, reeds zeer groot. Het laatste decenium werden er vanuit verschillende beleidslijnen veel inspanningen gedaan om leerlingen een gezonde levensstijl bij te brengen. Tijdens deze studiedag kijken we naar de stand van zaken met als bedoeling beleidsaanbevelingen te doen voor et ontwikkelen van gezonde scholen in de toekomst. Tal van vakoverschrijdende antwoorden komen ruimschoots aan bod op deze studiedag.

🔔 De studiedag gaat door aan de Vrije Universiteit Brussel, campus Jette, gebouw A, auditorium ‘Pieter Brouwer’, van 8u30 tot 12u, gevolgd door een lunch.

🔔 Meer informatie vind je op: <http://www.vub.ac.be/IDLO/>

Leren over Darwin in de lessen zedenleer.

Een uitnodiging tot wetenschappelijk denken en handelen.

In 2009 staat Charles Darwin en zijn werk een volledig jaar in de kijker. Op 12 februari 2009 is het exact 200 jaar geleden dat Charles Darwin het levenslicht zag. Bovendien is het 150 jaar geleden dat hij zijn inzichten aan het papier en daarmee aan de hele wereld toevertrouwde in zijn ‘On the origin of species’.

Darwins evolutietheorie

De wereld van toen was niet onverdeeld gelukkig met de wetenschappelijke bevindingen die hij daarin voorstelde. Zijn evolutietheorie stuitte op veel protest, voornamelijk vanuit godsdienstige hoek. In de geloofsleer kan van evolutie geen sprake zijn bij het ontstaan van de mens. Het ontstaan van hemel en aarde is door de goddelijke schepping een niet reduceerbaar, statisch gegeven. Ook in de wereld van vandaag blijven conservatief gelovigen aan deze overtuiging vasthouden. De geloofsboeken van de drie grote godsdiensten ontbreken dan ook de wetenschappelijkheid om een dynamisch-evolutionair perspectief op de mens te bieden.

De cursus Niet-Confessionele Zedenleer (NCZ) met zijn traditie van vrij onderzoek, heeft de onweerlegbare bewijskracht van de Darwins theorie steeds ingezien en erkend. Darwin en de evolutietheorie mochten dan ook niet ontbreken in het leerplan NCZ. Leerlingen NCZ, zowel van basis- als het secundair onderwijs, kunnen zo al jaren kennismaken met de volhardende, integere wetenschapper en zijn theorie. Voor zover zij belangrijke zingevingsvragen oproepen wordt daarbij ook aandacht besteed aan de evolutionaire theorieën binnen de verschillende disciplines van de moderne biologie...

De Raad van Inspectie en Begeleiding van de Niet-Confessionele Zedenleer (RIBZ) viert Darwin.

In 2009 wil ook de RIBZ voor haar leerkrachten iets ondernemen om Darwin speciaal in de kijker te zetten. In samenwerking met UVV en medestanders uit de lerarenopleidingen van de UA, UGent, en VUB werd een project uitgewerkt om leerkrachten NCZ (maar ook iedereen die met evolutie te maken krijgt) ondersteuning te bieden bij het leren over Darwin. Om Darwin te herdenken in de klas willen zij de leerkrachten NCZ verschillende didactische middelen aanreiken. De evolutietheorie aanbrenge in de klas ligt nu eenmaal niet zo eenvoudig als de hocus pocus van het scheppingverhaal.

RIBZ biedt:

- een reizende tentoonstelling over het ontstaan van het heelal en het leven, die op een interactieve en leerrijke manier een blik laat werpen achter de schermen van het evolutionair-wetenschappelijk onderzoek;
- een speciale editie van Samenspel voor de leerkrachten basisonderwijs die handig lesmateriaal zal bevatten (met leuke waarnemingsplaten) om de evolutietheorie aan te brengen in de lagere school;
- het handboek 'Had de eerste mens een naam?' van Prof. dr. Gustaaf C. Cornelis, die op een stimulerende en zingevende wijze evolutionaire bevindingen omtrent het ontstaan van het leven inzichtelijk maakt voor leerlingen van het secundair (maar ook voor hun leerkrachten).

🔔 Noteer alvast de volgende data voor een voorstelling van de didactische hulpmiddelen en een ontmoeting met Darwins medereiziger in de monoloog 'Darwin in de Klas' van het theatergezelschap 'De Goesting':

- Maandag 18 mei, Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde (HI-KO), UGent.
- Maandag 25 mei, Campus Drie Eiken, UA
- Dinsdag 2 juni, Campus Etterbeek, VUB

